

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 267/2023-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a zo sudcov Jany Laššákovej a Petra Molnára (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], obaja toho času v [REDAKOVANÉ], zastúpených JUDr. Jurajom Gavalcom, advokátom, Piešťanská 3, Trnava, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 To 13/2022 z 15. februára 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 18. apríla 2023 domáhajú vyslovenia porušenia ich základného práva zaručeného čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozhodnutím všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia, jeho zrušenia a vrátenia veci všeobecnému súdu na ďalšie konanie.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že proti sťažovateľom bolo pred Špecializovaným trestným súdom pod sp. zn 12 T 9/2021 vedené väzobné trestné stíhanie pre trestné činy založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi, kde prvostupňový súd rozhodol rozsudkom z 12. augusta 2022, ktorým uznal sťažovateľov vinnými zo spáchania špecifikovaných trestných činov a uložil im obom úhrnný trest odňatia slobody vo výmere dvanástich rokov. Sťažovatelia napadli odsudzujúci rozsudok odvolaním, o ktorom konanie pred Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) bolo vedené pod sp. zn. 1 To 13/2022. Súčasne doručili 10. februára 2023 najvyššiemu súdu žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu (ďalej len „žiadosť o prepustenie na slobodu“). Najvyšší súd žiadosť sťažovateľov zamietol a nenahradil ju alternatívnym opatrením uznesením

č. k. 1 To 13/2022 z 15. februára 2023 (ďalej len „namietané uznesenie“). Najvyšší súd napadnutý prvostupňový rozsudok svojím rozhodnutím z 28. marca 2023 zrušil a vrátil vec Špecializovanému trestnému súdu na nové konanie.

II. Argumentácia sťažovateľov

3. V ústavnej sťažnosti sťažovatelia namietajú, že najvyšší súd v rámci svojho rozhodovania o ich žiadosti porušil ich základné právo, keďže podľa ich vyjadrenia prejednávanie ich trestnej veci je poznačené neodôvodnenými a pomerne výraznými priet'ahmi, čo predstavuje porušenie jednej z materiálnych podmienok väzby, ktorá vyžaduje postup vo väzobnej trestnej veci, ktorý spĺňa požiadavku osobitnej starostlivosti a urýchlenosti. V konkrétnej podstate poukazujú na obdobie po podaní obžaloby (17. júna 2021), keď prvostupňový súd riešil svoju príslušnosť a 18. októbra 2021 došlo k postúpeniu veci sťažovateľov, v dôsledku čoho sa prvý termín hlavného pojednávania uskutočnil až v januári 2022. V druhom rade vidia zbytočné priet'ahy v období nasledujúcom po vyhlásení prvostupňového rozsudku z 12. augusta 2022, keď najvyšší súd pôvodný termín verejného zasadnutia o podaných odvolaniach strán určený na 15. február 2023 zrušil a nový termín určil na 28. marec 2023, čo predstavuje dobu až sedem a pol mesiaca po vyhlásení prvostupňového rozsudku. Sú toho názoru, že vymedzené zbytočné priet'ahy v konaní predstavujúce celkovo dobu viac ako jedného roka sú ústavne neakceptovateľné. Odpoveď najvyššieho súdu v otázke zbytočných priet'ahov, ktorú formuloval v odôvodnení namietaného uznesenia, hodnotia ako nedostatočnú.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Podstatou argumentácie ústavnej sťažnosti sťažovateľov sú námietky o ústavnej neudržateľnosti ich väzby v dôsledku porušenia jedného z materiálnych predpokladov väzby, a to požiadavky postupu v meritórnej trestnej veci, ktorá je spojená s väzobným obmedzením osobnej slobody stíhanej osoby, s osobitnou starostlivosťou a urýchlením.

5. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu právo na osobnú slobodu je garantované čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a je v ňom obsiahnuté aj právo obvineného na urýchlenú súdnu kontrolu zákonnosti jeho väzby, s čím je spojená povinnosť nariadenia prepustenia obvineného, ak je väzba nezákonná, ako aj jeho právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie sa môže v zákonom určených prípadoch podmieniť zárukou. Obsah označeného ustanovenia ústavy korešponduje s právami vyplývajúcimi z čl. 5 dohovoru (obdobne napr. III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05, III. ÚS 424/08, III. ÚS 581/2015, III. ÚS 183/2018). Súdne preskúmanie zákonnosti pozbavenia osobnej slobody kladie nároky (okrem iného) na kvalitu preskúmania. Väzobné konanie týkajúce sa rozhodovania o osobnej slobode obvinenej osoby musí spĺňať niektoré fundamentálne požiadavky spravodlivého konania podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktoré sú prenesené do špeciálnych

ustanovení čl. 17 ods. 1 a 5 ústavy a čl. 5 dohovoru aplikovateľných na konania týkajúce sa väzby. Jednou z nich je aj právo na náležité odôvodnenie rozhodnutia. Jeho obsahom je právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti („fairness“) pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (pozri napr. III. ÚS 135/04, III. ÚS 198/05, III. ÚS 581/2015, II. ÚS 113/2020).

6. Pri posúdení väzobnej trestnej veci sťažovateľov sa preto ústavný súd zameril na zodpovedanie otázky, či sa najvyšší súd s relevantnými okolnosťami veci sťažovateľov, resp. s tými okolnosťami, na ktoré poukazovali sťažovatelia vo svojej žiadosti o prepustenie na slobodu a súčasne na nich poukazujú aj v uplatnenej ústavnej sťažnosti, vysporiadal adekvátne a preskúmateľne, či je tak odôvodnenie jeho rozhodnutia ústavnoprávne akceptovateľné a či konajúcim súdom zvolená a prezentovaná interpretácia aplikovanej právnej úpravy neodporuje jej účelu a zmyslu. Inými slovami, či je väzba v prípade sťažovateľov zdôvodnená ústavne udržateľným spôsobom.

7. Ústavný súd sa pre účely posúdenia ústavnej sťažnosti sťažovateľov podrobne oboznámil s obsahom odôvodnenia namietaného uznesenia najvyššieho súdu, a to v časti, ktorá svojim obsahom korešponduje s argumentáciou sťažovateľov formulovanou v ich žiadosti o prepustenie na slobodu.

8. Z obsahu odôvodnenia namietaného uznesenia najvyššieho súdu a zároveň z obsahu žiadosti o prepustenie na slobodu vyplýva, že sťažovatelia v podstate spochybňovali dôvodnosť ďalšieho trvania ich väzby zbytočnými prietahmi v rámci meritórneho prejednávania ich trestnej veci pred odvolacím súdom, kde namietali, že termín verejného zasadnutia, na ktorom boli prejednané podané odvolania, sa uskutočnil až s odstupom sedem a pol mesiacov od vyhlásenia prvostupňového rozsudku. Najvyšší súd v namietanom uznesení opodstatnenosť uvedených argumentov sťažovateľov neuznal a v tomto smere dôvodil v prvom rade poukazom na príslušnú judikatúru ústavného súdu, ktorá v konkrétnom prípade považovala za ústavne akceptovateľné z hľadiska plynulosti vedeného trestného konania vykonanie prvého termínu hlavného pojednávania s odstupom viac ako šiestich mesiacov po podaní obžaloby. Ďalej v argumentácii zdôraznil potrebu zachovania nielen požiadavky plynulosti konania, ale aj garantovania požiadavky kontradiktórnosti trestného konania a s ňou súvisiacich práv obhajoby. V tomto kontexte odkázal na časové nároky konania spojené s § 314 Trestného poriadku, ktorý vyžaduje vyčkať na uplynutie lehoty na podanie odvolania všetkým oprávneným osobám a z ktorého tiež vyplýva povinnosť doručovať uplatnené odvolania zainteresovaným stranám. V neposlednom rade poukázal aj na individuálne okolnosti dotknutej trestnej veci, a to vyšší počet obžalovaných, ktoré objektívne ovplyvňovali postup v konaní, resp. zvyšovali jeho náročnosť z časového hľadiska.

9. Po oboznámení sa s obsahom namietaného uznesenia najvyššieho súdu je ústavný súd toho názoru, že argumentácia, prostredníctvom ktorej bolo sťažovateľom vysvetlené splnenie materiálnych podmienok väzby a ktorou súčasne konajúci súd reagoval na skutočný rozsah

námietok sťažovateľov uplatnených v ich žiadosti o prepustenie na slobodu, je jednak vyčerpávajúca a súčasne konvenuje obsahu dotknutých ustanovení Trestného poriadku. Treba v prvom rade povedať, že argumentácia žiadosti o prepustenie na slobodu, ktorou sa najvyšší súd v namietanom uznesení zaoberal, sa obmedzovala iba na výhrady k plynulosti postupu konania pred odvolacím súdom. Najvyšší súd sťažovateľom v tomto smere celkom jasne vysvetlil, že požiadavka plynulosti postupu konania musí byť napĺňaná za súčasného rešpektovania kontradiktórnosti konania a z nej plynúcich práv obhajoby (pozri aj predchádzajúci bod). Vždy je nevyhnutné zohľadniť individuálne okolnosti veci, kde v prípade sťažovateľov išlo, tak ako to bolo najvyšším súdom náležite vysvetlené, o časové nároky spojené so zákonom uloženými povinnosťami [potreba vyčkať na uplynutie zákonnej lehoty na podanie odvolania všetkým oprávneným osobám, ďalej tiež povinnosť doručenia uplatnených odvolaní zainteresovaným stranám a v neposlednom rade potreba náležitého oboznámenia sa s trestnou vecou pre účely rozhodovania o uplatnenom opravnom prostriedku, resp. prostriedkoch, ktorá v prípade trestnej veci takej skutkovo náročnej, ako je prípad sťažovateľov (osem obžalovaných), bola v porovnaní so štandardnými prípadmi nepochybne z hľadiska času náročnejšia]. Za uvedených okolností sa nemôže ústavný súd stotožniť s tvrdeniami sťažovateľov o zbytočných prietahoch v postupe odvolacieho súdu v rámci prípravy prejednávania uplatnených odvolaní.

10. Namietané uznesenie najvyššieho súdu sa vzhľadom na predchádzajúce závery ústavnému súdu nejaví ako svojvoľné. Ústavný súd je toho názoru, že najvyšší súd v reakcii na skutočný obsah žiadosti o prepustenie na slobodu sťažovateľov uviedol vo svojom rozhodnutí dostatočne konkrétne a náležité argumenty podporujúce zákonnosť postupu pri rozhodovaní o väzbe sťažovateľov, pričom výklad, ktorý v súvislosti s aplikáciou príslušnej právnej úpravy v dotknutom rozhodnutí prezentoval, nijako neodporuje zmyslu a účelu príslušných ustanovení Trestného poriadku upravujúcich postup pri rozhodovaní o väzbe.

11. Vychádzajúc z prezentovaných záverov, ústavný súd vyhodnotil ústavnú sťažnosť sťažovateľov ako zjavne neopodstatnenú a ako takú ju podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietol.

12. Ústavný súd vzhľadom na všetky svoje závery rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. mája 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu